

Jak zlepšit kvalitu výuky? Vedení UK představilo fakultám nástroje a formy podpory

14.3.2024 - Jitka Jiříčková | Univerzita Karlova

Vedení UK a členové platformy Paedagogium, která se věnuje rozvíjení pedagogických kompetencí, se sešli v Malé aule Karolina u kulatého stolu se zástupci fakult. Tématem bylo představení Rámce pro efektivní výuku na Univerzitě Karlově a možností podpory jejího rozvoje napříč univerzitou.

Rozvíjení pedagogických kompetencí akademiků je pro Univerzitu Karlovu jedna z priorit. „Je to totiž základní předpoklad pro to, jak udržet vysokou kvalitu výuky, ideálně ji ještě zlepšit, a současně zvyšovat podíl našich úspěšných absolventů,“ vysvětluje David Hurný, člen kolegia rektorky pro rozvoj pedagogických kompetencí akademických pracovníků, který má na UK na starosti rozvoj platformy Paedagogium sdružující programy, jež mají vysokoškolským vyučujícím pomoci efektivně vyučovat.

Dále připomněl, že Národní akreditační úřad pro vysoké školství dává jasně najevo, že s novými akreditacemi se zaměří na kvalitu výuky, a nikoli pouze počty grantů, odborných publikací nebo profesorských titulů. „Jeho předseda Robert Plaga již na rozšířeném kolegiu rektorky avizoval, že NAÚ bude hodnotit pedagogické kompetence jednotlivých akademických pracovníků, bude je vyžadovat při udělování nových akreditací a bude chtít vidět, že máme na univerzitě systém, jímž sledujeme pokrok rozvoje našich vyučujících,“ upozornil předseda Paedagogia.

I to je jeden z důvodů, proč Univerzita Karlova zavádí od začátku roku 2026 povinnost pro nově nastupující akademické pracovníky absolvovat během prvních tří až pěti let základní kurz pedagogických kompetencí. U kulatého stolu v Malé aule Karolina byla nastíněna vize, jakým způsobem by měly kurzy na UK probíhat a jak je vedení univerzity připraveno fakultám pomoci s jejich zaváděním.

„Naši univerzitu navštívilo během pár měsíců několik významných zástupců světových univerzit, ať už to byla rektorka Oxfordské univerzity Irene Tracey nebo tento týden děkan Harvard Medical School George Q. Daley. Oba působí na univerzitách, které se v nejnovějších trendech v oblasti pedagogických dovedností, didaktiky a inovací ve výuce pohybují velmi přirozeně. Víím, že je zde mezi námi spousta lidí, kteří se rovněž této problematice dlouhodobě a s nadšením věnují. Ale také si dobře uvědomuji, že naši akademickou komunitu musíme v tomto směru ještě mnoho učit. Proto bych ráda poděkovala vám všem, kteří na rozvíjení pedagogických kompetencí dokážete společně pracovat, a věřím, že je to dobrý vstupní model pro další inovace,“ pronesla na úvod setkání se zástupci fakult rektorka Univerzity Karlovy Milena Králíčková.

Detaily Rámce pro efektivní výuku na UK poté podrobně představili členové týmu Paedagogia, kteří do dokumentu zapracovali připomínky jak mezinárodních odborníků, tak kolegů a kolegyn z jednotlivých fakult. Rámec tak identifikuje podstatné pedagogické kompetence vyučujících UK a nabízí akademickým pracovníkům orientační mapu, která poskytuje informace o tom, na co se lze zaměřit, chtějí-li zlepšovat svou výuku. Současně to bude pro fakulty, respektive pedagogy či lektory ukazatel standardů kvality.

„Efektivní výuka je založena na důkazech, evidence-based teaching, respektive vybírá a aplikuje

takové výukové strategie, které byly systematicky ověřeny a podloženy vědeckými důkazy,“ upozorňuje jeden z autorů dokumentu, koordinátor rozvoje pedagogických kompetencí Bartłomiej Wróblewski.

David Hurný poté představil formy podpory, které vedení UK fakultám pro rozvíjení pedagogických kompetencí nabízí. „Především se jedná o rozvoj center pro podporu výuky na jednotlivých fakultách, která budou kooperovat s platformou Paedagogium a sloužit jako klíčová podpora pro jednotlivé vyučující. Je proto nesmírně důležité, aby v nich působili inspirativní a respektované osobnosti, jichž si akademici váží. Za účelem vzniku těchto center byly fakultám vyčleněny finanční prostředky až do roku 2028,“ uvedl člen kolegia rektorky.

„Je pro nás nesmírně důležité a usilovně na tom pracujeme, aby každý pedagog našel na své fakultě podporu k rozvíjení svých pedagogických kompetence. Připravujeme nový webový portál, kde budou všechny materiály, dokumenty a informace pohromadě a každý se v nich dokáže velice jednoduše orientovat,“ vysvětlil vedoucí Centra celoživotního vzdělávání UK, které se na celém procesu rozvoje pedagogických kompetencí rovněž podílí, Jaroslav Pěnička. „Z ohlasů akademiků i z našich šetření víme, že nejčastější překážkou proti rozvíjení pedagogických kompetencí je nedostatek času. Jsem ale přesvědčen, že z dlouhodobého hlediska je to právě naopak. Zlepšení výuky jistě vyžaduje značnou časovou investici, která se ovšem v dlouhodobém měřítku vrátí. Pokud na sobě pedagog v tomto směru pracuje, opravdu se dočká úspěchu. Potvrzují nám to zkušenosti vyučujících, kteří už své pedagogické kompetence aktivně rozvíjí třeba právě prostřednictvím našich vzdělávacích programů,“ dodává Jaroslav Pěnička.

S tím také souvisí další forma podpory, a sice takzvaná kolegiální zpětná vazba. „Záměrně neříkám hospitace,“ upozornil David Hurný, protože dle jeho slov jde o ryze dobrovolnou aktivitu vycházející ideálně z potřeb a iniciativy jednotlivce. „Tento přístup se velmi osvědčil například na Ostravské univerzitě, kde se na začátku sešlo zhruba deset zájemců, kteří se vzájemně navštěvovali na hodinách, nabalovali na další zájemce a dnes mají početnou komunitu osob, jež si poskytují kolegiální zpětnou vazbu,“ zmínil David Hurný.

Mezi další formy podpory patří pravidelná setkání například v rámci Letní školy VŠ pedagogiky (první proběhla loni v srpnu v Peci pod Sněžkou) nebo Inspiration Café (poprvé se uskutečnilo už letos v lednu v Kampusu Hybernská, další je plánováno na květen, tentokrát v Plzni), jež Univerzita Karlova realizuje ve spolupráci se Západočeskou univerzitou. „Cílem je postupně vybudovat komunitu lidí, nebojím se říct nadšenců, kteří budou šířit své myšlenky a dovednosti týkající pedagogických kompetencí dál mezi své kolegy a napříč Univerzitou Karlovou. Jdeme cestou postupné evoluce, nikoli bouřlivé revoluce. Víme, že je to náročný a dlouhodobý proces a jsme připraveni ho fakultám co nejvíce usnadnit a zpřístupnit jim k tomu všechny dostupné nástroje,“ shrnul člen kolegia rektorky a předseda Paedagogia David Hurný.

<https://cuni.cz/UK-6311.html?locale=cz&news=21494>